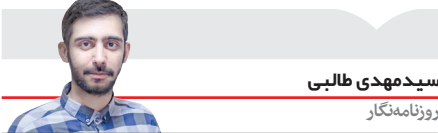

با حمله روز جمعه نیروهای امنیتی به معترضان به تقلب در انتخابات عراق، این کشور وارد تنش جدیدی شده است

خشم معترضان، خشونت الکاظمی

روزنامه‌نگار

اعتراضات به تقلب در انتخابات اخیر پارلمانی در عراق همچنان ادامه دارد. روز گذشته نیز معترضان برای دومین روز متوالی راهی منطقه مهم «الخضراء» در بغداد شدند. همزمان با حرکت تظاهرات کنندگان، نیروهای امنیتی وابسته به دولت مصطفی الکاظمی نیز در ورودی‌های این منطقه استقرار یافتند. شبکه العهد عراق روز شنبه با انتشار گزارشی از این تظاهرات، صراحتی از سردادن شعارهای «نعم‌نعم للحشد، کلاکالا آمریکا» (آری به حشد الشعبی نه به آمریکا) را منتشر ساخت. معترضان می‌گویند آمریکا به‌همراه متحدانش با سازماندهی تقلب در انتخابات عراق به‌دنبال انحلال حشد الشعبی است زیرا این نیرو موفق به شکست داعش و نابودکردن پروژه واشنگتن علیه کشورشان شد. نقطه مهم تظاهرات روز گذشته بغداد اما گرامیداشت یاد شهدای درگیری‌های روز جمعه بغداد بود. دو روز پیش نیروهای امنیتی عراق با دستور دولت الکاظمی با حمله به معترضان آنان را به‌شدت سرکوب کردند. این اتفاق تکان دهنده باعث بروز واکنش‌های متفاوتی در عراق شده است.

روز جمعه در بغداد چه گذشت؟

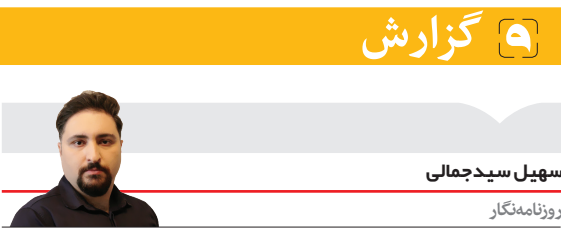
روز جمعه گذشته، بغداد پایتخت عراق شاهد زدوخورد میان معترضان به تقلب در انتخابات با نیروهای امنیتی بود. اگرچه در اعتراضات هفته‌های اخیر اکثر شهرهای عراق شاهد تجمع مردم بوده‌اند، اما این بار نهادهای اصلی دولتی نقطه تمرکز معترضان بودند. روز جمعه شمار زیادی از معترضان با تجمع در برابر تعدادی از وزارتخانه‌ها تظاهرات را آغاز کردند و در ادامه تمامی این گروه‌ها در عصر آن روز راهی منطقه «الخضراء» شدند. تعداد زیادی از ساختمان‌های مهم سیاسی در این منطقه قرار دارند؛ ازجمله «کمسیون انتخابات» و همچنین سفارتخانه‌های خارجی مانند سفارت آمریکا که هر دو متهم به سازماندهی تقلب در انتخابات این کشور هستند.

پیش از رسیدن معترضان به منطقه الخضراء نیروهای امنیتی تمامی ورودی‌های این منطقه را مسدود کرده بودند. به همین دلیل آنها تصمیم گرفتند با نصب چادرهایی در اطرف منطقه دست به تحصن بزنند اما حمله نیروهای امنیتی به محل تحصن مسالمت‌آمیز معترضان باعث به خاک و خون کشیدن آنها شد. این نیروها در حمله به معترضان پس از استفاده از گازهای اشک‌آور، گلوله‌های جنگی به‌سمت تظاهرات مردمی شلیک کردند. منابع معتبر شهادت یک تن را تایید کرده و برخی دیگر تعداد شهدا را دو تن اعلام کرده‌اند.

وزارت بهداشت عراق مدعی است که در این درگیری‌ها ۱۲۵ تن مجروح شده‌اند که تعداد کرسی‌های ائتلاف الفتح که به‌نوعی دیگر نیز معترض بوده‌اند. برخی از منابع دیگر تعداد مجروحان را ۳۴۶ نفر می‌دانند.

معترضان چه می‌گویند؟

نتایج پنجمین انتخابات پارلمانی عراق که روز دهم اکتبر (۱۸ مهرماه) برگزار شد، با شگفتی‌هایی همراه بود. یکی از این شگفتی‌ها کاهش شدید آرای گروه‌های مقاومت عراق بود به‌گونه‌ای که تعداد کرسی‌های ائتلاف الفتح که به‌نوعی شاخه سیاسی حشد الشعبی به‌شمار می‌رود از ۴۸ کرسی در انتخابات دوره قبل به ۱۵ کرسی کاهش یافت. اما در عین حال آرای جریان صدر از ۵۴ کرسی گذشته به ۷۳ کرسی افزایش یافت. جریان‌های مقاومت اما تنها گروه‌هایی نبودند که با این پدیده روبه‌رو شدند بلکه ائتلاف النصر به رهبری حیدر العبادی نخست‌وزیر اسبق که در دور گذشته ۴۲ کرسی داشت با سقوطی شدید تنها موفق به کسب ۲ کرسی شد. الحکمه به رهبری عمار حکیم نیز تعداد کرسی‌هایش از ۱۹ به ۲ رسید. معترضان به نتایج انتخابات می‌گویند شیوه برگزاری انتخابات

روزنامه‌نگار

یک منبع دیپلماتیک رسمی در دولت فرانسه اعلام کرده که حل مشکلات موجود بین دولت لبنان و عربستان سعودی، به‌عنوان اولویت اصلی امانوئل مکررون در کنفرانس صلح پاریس مطرح خواهد شد. کنفرانس موسوم به صلح پاریس ۱۱ نوامبر (۲۰ آبان) با حضور مکررون، روسای‌جمهور و نخست‌وزیران کشورها، رهبران فرهنگی و جامعه مدنی و بازرگانانی از ۴۰ کشور جهان برگزار خواهد شد. رسانه‌های فرانسوی با هیاهوی تبلیغاتی اعلام کرده‌اند در این کنفرانس قرار است ۲۵۰ میلیون دلار کمک‌های بشردوستانه برای اقتصاد بحران‌زده لبنان جمع‌آوری شود. تنش بین عربستان و لبنان درپی اظهارات «جورج قرداحی» وزیر اطلاع‌رسانی لبنان درخصوص جنگ یمن شدت گرفت. روز جمعه ۷ آبان ماه، عربستان سعودی سفیر خود از لبنان را فراخواند، سفیر لبنان در ریاض را اخراج و واردات تمام کالاها از لبنان را متوقف کرد. بهانه عربستان برای این اقدام انتشار ویدئویی از جورج قرداحی بود که جنگ کشورهای عربی علیه یمن را محکوم کرده بود. این موضع‌گیری قرداحی یک ماه پیش از تصدی وزارت رسانه انجام شده بود.

زمینه را برای تقلب احزاب فاسد فراهم آورده است. در این انتخابات آرا به دو صورت دستی و الکترونیکی از رای دهندگان اخذ شده اما نتایج انتخابات بدون شمارش آرای دستی و تنها با محاسبه آرای الکترونیکی به دست آمده است. برخی می‌گویند سرورهای اماراتی این انتخابات به‌همراه شرکت‌های موثر در فرآیند اخذ آرای الکترونیکی در تقلب نقش بزرگی داشته‌اند. تقلب رخ داده در انتخابات عراق اگرچه باعث کاهش آرای بسیاری از جریانات شده است اما کاهش کرسی‌های هیچ گروهی همانند گروه‌های مقاومت به چشم نیامد و ازسوی دیگر هیچ گروهی نیز مانند گروه‌های مقاومت دارای توانایی پیگیری حق و حقوق خود نیست. از این‌رو پس از اعلام نتایج غیرمنتظره انتخابات این گروه‌ها به رهبری «هادی العامری» رئیس سازمان بدر که رهبری ائتلاف الفتح را نیز برعهده دارد و همچنین «قیس خزعلی» رهبر جنبش عصائب اهل حق عراق ضمن مطرح کردن تقلب در انتخابات بر پیگیری حقوق رای دهندگان تاکید کردند. فراکسیون صادقون که شاخه سیاسی عصائب اهل حق به‌شمار می‌رود یکی از اعضای ائتلاف الفتح است. قیس الخزعلی به‌تازگی اعلام کرده ائتلاف الفتح ۴۸ کرسی را به‌علت تقلب از دست داده است و نتایج انتخابات اخیر نیز توسط بخش بزرگی از نیروهای سیاسی مردود به حساب می‌آید.

سیاستمداران عراقی می‌گویند امارات، انگلیس و آمریکا از اصلی‌ترین طرف‌های خارجی پشتیبانی‌کننده از متقلبان بوده‌اند. مصطفی الکاظمی و تیمش به‌همراه جریان صدر متهم به شکل دادن تقلب اخیر در انتخابات عراق هستند.

متهمان حادثه روز جمعه چه کسانی هستند؟

حمله با گلوله‌های جنگی به معترضان در بغداد سه متهم اصلی دارد؛ نخستین فرد مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر این کشور است که پیش‌تر با هدایت و فشار آمریکایی‌ها در سال ۲۰۱۴ به ریاست سازمان اطلاعات عراق رسید و مدتی پس از شهادت سردار سلیمانی و ابومهدی المهندس نیز با حمایت‌های واشنگتن به ریاست دولت دست یافت. الکاظمی زمانی به کاخ نخست‌وزیری رفت که اکثریت پارلمان نظر دیگری داشتند، اما بحرانی ساختن اوضاع عراق توسط آمریکا باعث شد در سایه این فشارها وی برخلاف آرای ریخته‌شده به صندوق‌ها به راس قدرت راه یابد. نخست‌وزیر عراق در برگزاری انتخابات ۲۰۲۱ عراق نیز نخست متهم بود که به‌دنبال کارشکنی در برگزاری انتخابات است تا بتواند دوره نخست‌وزیری خود را اندکی بیشتر

ادامه دهد. او پس از فشارها مجبور شد به برگزاری انتخابات تن دهد، اما وی به‌همراه تیمش با پشتیبانی داخلی و خارجی دست به تقلب در انتخابات زد.

معترضان عراقی الکاظمی را اصلی‌ترین عنصر در کشتار معترضان به انتخابات اکبر می‌دانند. «ابو آلاء الولائی»، دبیرکل گردان‌های سیدالشهدای عراق پس از کشتار مردم در ورودی‌های منطقه الخضراء در توثیتی خطاب به الکاظمی نوشت: «به تعداد گلوله‌های پلیدی که دستور دادی تا به پیکر شهروندان شلیک شود و به حجم آه خانواده‌های شهدا که در نزدیکی دروازه‌های منطقه الخضراء به زمین افتادند و به تعداد اخلاق نیکویی که مجاهدان غیور مزین به آن هستند به تومی گویم: باید دو موضوع را فراموش کنی؛ نخست اینکه کمدی نخست‌وزیری دوباره تکرار نخواهد شد و دوم اینکه حتی به منصب پیشین خود بازخواهی گشت.»

دومین متهم واقعه روز جمعه بغداد «عبدالوهاب الساعدی» نظامی معزول عراقی است که پس از به نخست‌وزیری رسیدن الکاظمی توسط وی به منصب رئیس سازمان مبارزه با تروریسم این کشور گماشته شد. الساعدی اواسط سال ۲۰۱۹ و در دوره نخست‌وزیری عادل عبدالمهدی براساس اطلاعات دقیق به‌دست‌آمده در تدارک انجام کودتا با برنامه‌ریزی سفارت آمریکا در بغداد بود که با برملاشدن آن با حکم ریاست دولت از سمت خود عزل شد. الساعدی در آن زمان معاون عملیاتی سازمان مبارزه با تروریسم بود. در آن برهه به‌دلیل آغاز اعتراضات عراق از ماه اکتبر ۲۰۱۹ و کشته شدن تعداد زیادی از معترضان و نیروهای امنیتی درگیری‌ها که اغلب توسط نیروهای ثالث رخ داد، فضای این کشور ملتهب شده و شرایط آماده یک کودتا بود. انداختن مسئولیت کشته شدن اعتراضات بر گردن عبدالمهدی نیز زمینه‌ای بی‌نظیر برای مشروعیت داخلی و بین‌المللی کودتا فراهم آورده بود. نفر سوم حاضر در کشتار معترضان سرلشگر «حامد الزهریری» است. او از نظامیان رژیم بعث عراق است که در نظام جدید نیز به مراتب بالایی رسیده است. او سابقه تحصیل امور نظامی در انگلیس، آمریکا و اردن را دارد.

نقشه صدر چیست؟

با بی‌نتیجه ماندن رایزنی‌های حسن العادری، رئیس هیات مذاکراتی جریان صدر با دیگر جریانات، مقتدی صدر خود شخصا وارد این گفت‌وگوها شده است. صدر روز جمعه همزمان با کشتار معترضان در بغداد، با «محمد الحلبوسی» رئیس

ائتلاف التقدم که با ۳۷ کرسی در انتخابات دوم شده است و همچنین عمار حکیم دیدار کرد. «عصام حسین»، یکی از اعضای جریان صدر، روز گذشته در مصاحبه با پایگاه «الحره» درباره دیدارهای روز جمعه «مقتدی صدر» با برخی سران نیروهای سیاسی عراق در بغداد مدعی شد که صدر به دنبال پروژه تشکیل دولت اکثریت ملی است. عصام حسین در این مصاحبه تاکید کرده است که در توافق آتی نوری المالکی و قیس الخزعلی، دو تن از برجسته‌ترین رهبران جناح شیعه، حاضر نخواهند بود. این عضو جریان صدر می‌گوید ائتلاف آتی متشکل از جریان صدر و حزب دموکرات (بارزانی) و ائتلاف تقدم (الحلبوسی) است که برخی از گروه‌های دیگر را نیز شامل می‌شود. عصام حسین می‌گوید از نظر جریان صدر در کشور باید دو ستون شامل «نیروی تشکیل دهنده دولت» و «اپوزسیون» شکل بگیرد تا فرآیند سیاسی کشور بهبود یابد. این ایده نشان می‌دهد که صدر قصد دارد به زعم خود با دادن لقب اپوزسیون به جبهه مخالف خود و رنگ و لعاب دادن ظاهری به آن، مخالفتش را فریب داده و خود قدرت را به تنهایی عمدتا در تقابل با صدر قرار دارند. این جناح دارای ۹۳ کرسی در بغداد با کمتر از یک چهارم کرسی‌های پارلمان، قبضه کند.

گروه‌های مقاومت چه می‌گویند؟

درحالی که جریان صدر مدعی است که در دولت آینده صدر در ائتلاف با احزاب برجسته کردی و سنی دست به تشکیل دولت خواهد زد، منابع نزدیک به مقاومت می‌گویند کردها و اهل سنت به صراحت مشخص کرده‌اند که تنها آماده همکاری با موضع متحد شیعیان هستند. باید درنظر داشت این موضع کردها و اهل سنت تنها به دوره کنونی مرتبط نیست و از دوره‌های انتخاباتی پیشین جریان داشته است.

در میان شیعیان دو جریان عمده وجود دارد. جبهه نخست جریان صدر است که ۷۲ کرسی به دست آورده و جریان دوم نیز «چارچوب هماهنگی بیت شیعی» است که اعضای آن عمدتا در تقابل با صدر قرار دارند. این جناح دارای ۹۳ کرسی پارلمانی است.

«علی الفتلاوی»، عضو ائتلاف فتح معتقد است نزدیک شدن بیت شیعی و ائتلاف صدر امری ناگزیر است. الفتلاوی می‌گوید مذاکرات و کانال‌های ارتباطی غیرعلنی میان چارچوب هماهنگی نیروهای سیاسی شیعه و مقتدی صدر، رهبر جریان صدر، وجود دارد و این امید هست که در آینده نزدیک به نتایج خوبی منجر شود. درصورت ائتلاف میان دو قطب موجود در بین شیعیان، جبهه فراگیری با ۱۷۰ کرسی به وجود خواهد آمد.

منابع سیاسی می‌گویند باقی ماندن اختلاف بر سر تقسیم مناصب دولت ازجمله نخست‌وزیری باعث شده تا گفت‌وگوها تاکنون به نتیجه نهای نرسد.

آینده عراق چه می‌شود؟

مشکلات ساختار سیاسی عراق باعث شده است تا گروه‌های سیاسی در چارچوب ساختارها به اجماعی کلی درباره اداره کشور دست پیدا نکنند. این مساله در کنار امکان مانور فراوان در سیاست داخلی عراق و پیدایش پی‌درپی شخصیت‌ها و جناح‌های سیاسی در این کشور باعث شده است تا نظام سیاسی در بغداد همواره مستعد بی‌ثباتی باشد. این موضوع با انباشت مشکلات عراق، جوانی جمعیت این کشور که حتی دوره صدام را به چشم ندیده‌اند و موارد دیگر، باعث شده است تا این کشور از هر سمت، دچار گسست‌هایی شود. به همین دلیل به‌جای راهروهای پارلمان و یا معادلات سیاسی، این خیابان‌ها هستند که به جایی برای نشان دادن قدرت و قابلیت گروه‌های سیاسی تبدیل شده‌اند.

در چنین وضعیتی جناح‌هایی که در تقابل با گروه‌های مقاومت قرار دارند، تلاش کرده‌اند با بهره‌گیری از تقلب و تخلف در انتخابات، قدرت را در دست خود قبضه کنند. این اقدام عملا باعث شده تا گروه‌های سیاسی حامی مقاومت برخلاف قدرت، تاثیر و وزن‌شان از معادلات آتی سیاسی در پارلمان و دولت دور بمانند و از همین رو راهی جز کلیدزدن اعتراضات نداشته باشند. با این وجود اما انتهای مسیر نامشخص است. به‌نظر می‌رسد مقتدی صدر به‌هیچ‌عنوان از دستاوردهای اساسی اش در انتخابات که با کمک کشورهای منطقه‌ای و قدرت‌های فرامنطقه‌ای به‌دست آمده است، عقب‌نشین نمی‌کند. با این حال این سرسختی نشان دادن توسط صدر به معنای توانایی او برای بلعیدن کامل پارلمان و دولت نیست. عراق مدت‌هایپیش از این نیز افراد و گروه‌های قدرتمندتری را به خود دیده که حتی بدون معارضاتی جدی، به سختی بر کشور مسلط شده‌اند؛ مساله‌ای که نشان می‌دهد انحصاری کردن حکومت در عراق کار آسانی نیست. صدر امروزه گرچه از یک تشکیلات سیاسی گسترده و سازمان نظامی پرزدداد و باانگیزه بهره می‌برد، اما دیگر قطب‌های موجود در عراق نیز کم و بیش چنین عناصر قدرتی را دارا هستند. قدرت صدر در عراق قابل توجه است، اما بی‌نظیر نیست. مزیت‌های سیاسی و نظامی و حتی ارتباطات بین‌المللی جریان صدر نیز تماما از نسبيت زیادی برخوردارند و تنها مهم تلقی می‌شوند.

صدر اگر خواستار بلعیدن تمامی دولت باشد، آن وقت انتهای رخدادهای فعلی مشخص است و راهی به‌جز تشدید درگیری‌ها و فشار همه‌جانبه به دولت صردی، باقی نخواهد گذاشت. به‌نظر نمی‌رسد مقتدی صدر بخواهد یک جنگ را آغاز کرده و در وضعیت شکننده عراق، تمام دستاوردهایش را در برابر توفان تشدید تنش‌ها قرار دهد. احتمالا صدر خواهد کوشید با مقاومت مقطعی در برابر مخالفان و معترضان به انتخابات، سرسختی خود را نشان دهد، اما در هنگامی که اوضاع به‌سوی وخامت میل کند، او به‌سمت تعامل سیاسی چرخش خواهد کرد. این مقاومت مقطعی باعث می‌شود تا صدر با وجود تمامی مشکلات، نقاط حساس تر دولت را برای خود نگه دارد و برای گرفتن این سهم نیز از کارت سرسختی‌اش که پیش‌تر نشان داده است، استفاده می‌کند. در اینجا اما باید یک احتمال دیگر را نیز درنظر گرفت. صدر خود یکی از قطب‌های سیاسی عراق است، اما حوالی وی در ائتلاف با سیاستمداران و نظامیان موردعلاقه آمریکا از جمله مصطفی الکاظمی، نخست‌وزیر فعلی و نیز عبدالوهاب الساعدی، رئیس نیروهای مبارزه با تروریسم به روحیه بالایی دست یافته است. حمایت‌های گسترده بین‌المللی از صدر در کنار ائتلاف بزرگ داخلی اش می‌تواند وی را به انجام اقدامات جسورانه سوق دهد. باید دید صدر سیاستمدارانه برخورد می‌کند و یا با تحریک غرب و کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس وارد ماجراجویی می‌شود.

فرانسه هفته آینده میزبان نشست برای حل بحران عربستان و لبنان است

کنفرانس صلح پاریس، دستاویز مکرون برای خروج از بحران

اهمیت ایفای نقش میانجی گر برای فرانسه

بعد از انفجار بزرگ بندر بیروت، امانوئل مکررون به‌عنوان اولین رهبر سیاسی غربی بود که به بیروت سفر کرد و با دادن وعده‌های جذاب به مقامات سیاسی و اجتماعی لبنان، تلاش کرد پای فرانسه را مجدداً به خاورمیانه باز کند. دولت فرانسه به‌عنوان یک کشور استعماگر سنتی در آفریقا و خاورمیانه شناخته می‌شود و البته چندین دهه است که به یک قدرت دست‌دومی در حاشیه مبدل شده است. امانوئل مکررون از زمانی که به‌عنوان رئیس‌جمهور در این کشور اهرم را به‌دست گرفته است، تلاش زیادی انجام داده تا بتواند جای پای محکم برای این کشور در معادلات خاورمیانه و شاخ آفریقا دست و پا کند. ازطرفی دیگر عربستان سعودی یک خریدار عمده سلاح از قدرت‌های غربی است و حجم مبادلات نفتی شرکت‌های سعودی مانند «آرامکو» باشرکت‌های انرژی فرانسوی مانند «توتال» و سرمایه‌گذاری فرانسوی‌ها در این زمینه در سطح قابل‌ملاحظه‌ای بوده و پاریس به هیچ‌عنوان خواستار ازدست دادن بازار عربستان سعودی نخواهد بود. بنابراین اگر پاریس بخواهد مانند گذشته به لبنان بازگردد و همچنین موقعیت خود در شبه جزیره عربستان را حفظ کند، راهی جز

به‌وجود آوردن یک خط ارتباطی بین منافع خود در لبنان و عربستان ندارد. درضمن با رزمه‌های واشنگتن در باب خروج تدریجی از خاورمیانه، فرانسه زمان را غنیمت شمرده و به‌دنبال آن است تا بتواند بازار انرژی و حتی فروش اسلحه در کشورهای عربی منطقه را برای خود داغ نگه دارد.

مکررون به‌دنبال رهایی از مشکلات

مساله دیگر آن است که امانوئل مکررون در شرایطی بحرانی و در مواجهه با تضعیف مشروعیت قرار دارد. عهدشکنی یکجانبه‌ا زسمت استرالیا در موضوع زیردریایی‌های هسته‌ای و متحمل شدن خسارت چندده میلیاردیوریوی ازسوی کانبرا، خنجر خوردن از پشت توسط متحدان سنتی خود مانند ایالات‌متحده و انگلستان در اتحاد آکوس، مشکلات حضور نظامی در کشورهای آفریقایی و جنگ با تروریسم در شمال این قاره و همچنین مشکلات شدید داخلی و فشارهای وارده ازسوی نهادهای مدنی مانند اعتراضات جلیقه‌زدها و احزاب دست‌راستی به رهبری مارین لوپن همگی مکررون را در وضعیت شکننده‌ای قرار داده‌اند.

مکررون برای پرزنگ‌تر کردن نقش خود به‌عنوان یک رهبر تاثیرگذار در سطح بین‌الملل و کاهش فشارها و انتقادها روی خود و دولت تحت امرش، به‌دنبال ایفای نقش به‌مثابه رهبری در حل مشکلات بین کشورها است که در چنین شرایطی کنفرانس صلح پاریس به‌عنوان یک ابزار برای نجات از این بحران برای مکررون محسوب می‌شود.